

A black and white portrait of Margaret Thatcher, looking slightly to the right. She has short, styled hair and is wearing a pearl earring and a patterned scarf. The background is dark and out of focus.

David Cannadine

Επίμετρο
Σώτη Τριανταφύλλου

ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΘΑΤΣΕΡ
Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΘΑΤΣΕΡ: Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ

Πρωτότυπη αγγλική έκδοση: *Margaret Thatcher: A Life and Legacy*

Συγγραφέας: David Cannadine

Μετάφραση: Γιάννης Βογιατζής

Επιμέλεια-Διόρθωση: Αλεξάνδρα Σφυρή

© 2017 Oxford University Press

Margaret Thatcher: A Life and Legacy was originally published in English in 2017. This translation is published by arrangement with Oxford University Press. PAPAΔOΠOYΛOΣ PUBLISHING S.A. is solely responsible for this translation from the original work and Oxford University Press shall have no liability for any errors, omissions or inaccuracies or ambiguities in such translation or for any losses caused by reliance thereon.

© 2020, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε., για την ελληνική γλώσσα

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά τον Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με τον Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2020

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.epbooks.gr

Καποδιστριαύ 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής

τηλ.: 210 281 6134, e-mail: info@epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-960-484-542-2

DAVID CANNADINE

ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΘΑΤΣΕΡ
Η ΖΩΗ ΚΑΙ
Η ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ

Μετάφραση
Γιάννης Βογιατζής

Επίμετρο
Σώτη Τριανταφύλλου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στη μνήμη της κυρίας Θέρμαν

«Ο τελικός λογαριασμός για το πώς ακριβώς επηρέασε
η πολιτική δουλειά μου τη ζωή των άλλων είναι κάτι
που θα μάθουμε μόνο την Ημέρα της Κρίσεως».

(Μάργκαρετ Θάτσερ, 1995)¹

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	9
1. Γεννημένη για την πολιτική, 1925-1959.....	13
Από το Γκράνθαμ στην Οξφόρδη.....	13
Ο δρόμος προς το Γουέστμινστερ.....	18
2. Απρόσμενη αρχηγός, 1959-1979.....	26
Από βουλευτής, υπουργός.....	26
Από την ηγεσία του κόμματος στην πρωθυπουργία.....	34
3. Δύσκολη αρχή, 1979-1981.....	42
Ωδίνες στο εσωτερικό.....	42
Ντεμπούτο στη διεθνή σκηνή.....	48
4. Νίκη στο εξωτερικό, 1981-1983.....	54
Το καλοκαίρι της δυσαρέσκειας.....	54
Ο Πόλεμος των Φώκλαντ.....	60
Προς μια δεύτερη θητεία.....	67
5. Εσωτερικοί εχθροί, 1983-1986.....	76
Η μοναδική γυναίκα.....	76
Βάσανα.....	84
Πύρρειες νίκες.....	90

6. Ο θρίαμβος του θατσερισμού; 1986-1989.....	98
Ζενίθ.....	98
Το έθνος και ο κόσμος.....	103
«Άλλα δέκα χρόνια»;.....	110
7. Απομόνωση και εκπαράθωση, 1989-1990.....	117
Στις καθυστερήσεις του αγώνα.....	117
Παγκόσμιοι κλυδωνισμοί.....	124
Το τέλος του παιχνιδιού.....	128
8. Απόηχος και αποστρατεία, 1990-2013.....	132
Ιδιώτευση και δυσφορία.....	132
Αξιολόγηση.....	140
Επίμετρο: Η Μάργκαρετ Θάτσερ κι εμείς.....	149
Οδηγός επιπλέον αναγνωσμάτων.....	158
Τα πρόσωπα του δράματος.....	162
Γλωσσάρι.....	174
Χρονολόγιο.....	179
Σημειώσεις.....	185
Ευρετήριο.....	189

Πρόλογος

Πρωτοσυνάντησα την προσωποποίηση και την προοικονομία της Μάργκαρετ Θάτσερ το φθινόπωρο του 1955, όταν άρχισα την τυπική μου εκπαίδευση ως μαθητής σε ένα δημοτικό της Εκκλησίας της Αγγλίας που λειτουργούσε με κρατική χρηματοδότηση στις δυτικές γειτονιές του Μπέρμιγχαμ. Διευθύντρια του σχολείου ήταν η κυρία Θέρμαν (ή «Κυρία Θ.»), μια φυσιογνωμία που ήταν εναλλάξ αλησμόνητη, εκφοβιστική, χαρισματική και εμψυχωτική. Η κόμμωσή της ήταν πάντοτε άψογη, φορούσε συχνά καλοραμμένα γαλάζια ταγέρ, ήταν ακατάπαυστα και άοκνα ενεργητική και, όταν έχανε την ψυχραιμία της, ήταν εντελώς τρομακτική, κάνοντας όχι μόνο τους άτακτους μαθητές της, αλλά ακόμα και μεγάλους άνδρες, να τρέμουν από τον φόβο τους και να κλαίνε με λυγμούς. Ήταν εξαιρετική διευθύντρια. Το σλόγκαν της για το σχολείο της ήταν «Μόνο το καλύτερο είναι αρκετό» και μας παρακινούσε συνεχώς να προσπαθήσουμε να κάνουμε το καλύτερο για τον εαυτό μας. Μόνο αργότερα συνειδητοποίησα πόσα της οφείλω. Σε αντίθεση με πολλούς συναδέλφους της εκείνα τα χρόνια, η κυρία Θέρμαν ήταν ορκισμένη οπαδός του Συντηρητικού Κόμματος, καθώς και πιστή χριστιανή και φλογερή αντικομμουνίστρια· ακόμη θυμάμαι την ομιλία της στην πρωινή συγκέντρωση των μαθητών μια μέρα του 1956, όπου κατήγγειλε τη σοβιετική εισβολή στην Ουγγαρία ως μια αδίστακτα τυραννική και επιθετική ενέργεια.

Όταν, λοιπόν, τη δεκαετία του 1970 εμφανίστηκε στη βρετανική πολιτική σκηνή η Μάργκαρετ Θάτσερ, αρχικά ως υπουργός Παιδείας και κατόπιν ως αρχηγός του Συντηρητικού Κόμματος και πρωθυπουργός, σκέφτηκα ότι ήξερα ήδη κάποια πράγματα γι' αυτή τη δεύτερη «Κυρία Θ.»: από άποψη εμφάνισης, ενέργειας, συμπεριφοράς και πεποιθήσεων έμοιαζε πολύ με την κυρία Θέρμαν, αν και στο εκατονταπλάσιο. Για το μεγαλύτερο μέρος του 1980, ζούσα

και εργαζόμεουν στη Βρετανία, και, όπως πολλοί άλλοι, θεωρούσα τη Θάτσερ αξιοθαύμαστη, από ορισμένες απόψεις, αλλά δυσκολοχώνευτη από άλλες. Από το 1988 έως το 1998, δίδαξα βρετανική ιστορία στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια της Νέας Υόρκης: η Θάτσερ ήταν ένα εξαιρετικό αντικείμενο μαθημάτων· είχε ανανεώσει το ενδιαφέρον και την περιέργεια του υπερατλαντικού ακροατηρίου για τη Βρετανία και τη βρετανική ιστορία και τη θαύμαζαν ευρέως και ένθερμα οι Αμερικανοί ρεπουμπλικάνοι, οι οποίοι δεν μπορούσαν να καταλάβουν γιατί το ίδιο της το κόμμα είχε στραφεί εναντίον της τον Νοέμβριο του 1990. Επιστρέφοντας για να εργαστώ στο Ηνωμένο Βασίλειο, βρέθηκα να συμμετέχω σε μια επιτροπή του Πανεπιστημίου του Λονδίνου υπό την προεδρία της Μάργκαρετ Θάτσερ, όπου επιβεβαιώθηκε πλήρως η πρόωμη εντύπωση που είχα σχηματίσει για εκείνη. Είχαν περάσει τα χρόνια της πρώτης πρωθυπουργικής ακμής της, αλλά δεν χρειαζόταν μεγάλη φαντασία για να αναγνωρίσει κανείς και να εκτιμήσει το πόσο επιβλητική πρέπει να ήταν στο απόγειο των δυνάμεών της, τόσο σε ό,τι αφορούσε την ασυνήθιστη δύναμη της τρομακτικής προσωπικότητάς της όσο και τη μαεστρία με την οποία χειριζόταν τα υπό συζήτηση θέματα.

Την εποχή του θανάτου της, το 2013, είχε συμπληρώσει πάνω από σαράντα χρόνια στον δημόσιο βίο της χώρας, έχοντας υπάρξει η κυρίαρχη φυσιογνωμία στη Βρετανία τη δεκαετία του 1980. Προσωπικά, είχα διαπιστώσει τι άποψη είχαν γι' αυτήν οι άνθρωποι και στις δύο όχθες του Ατλαντικού και, χάρη στις παλαιότερες συναλλαγές μου με την κυρία Θέρμαν, είχα, καίτοι ακούσια, κάτι παραπάνω από μια ιδέα για το πόσο εντυπωσιακό άτομο αναμφίβολα ήταν. Όταν λοιπόν, πριν από δύο χρόνια, οι συνάδελφοί μου στο *Oxford Dictionary of National Biography* (Βιογραφικό Λεξικό της Οξφόρδης) με παρακίνησαν να συνεισφέρω το λήμμα για εκείνη, βρήκα την πρόσκληση –και την πρόκληση– ακαταμάχητη. Θα ήταν το μεγαλύτερο σε έκταση λήμμα για οποιονδήποτε πρωθυπουργό

μετά τον Τσόρτσιλ, ωστόσο το ζήτημα ήταν ότι ορισμένοι θεωρούσαν πως, όπως και εκείνος, η Θάτσερ ήταν η σωτήρας της χώρας της, ενώ άλλοι την έβλεπαν υπό εντελώς διαφορετικό φως. «Διχαστική» ήταν η λέξη που χρησιμοποιούνταν συχνά για να περιγράψει τη Θάτσερ, και από φίλους και από εχθρούς, κατά τη δεκαετή διακυβέρνησή της, αλλά και μετά την αποχώρησή της από την ενεργό πολιτική, και εξακολουθεί να χρησιμοποιείται και τα χρόνια μετά τον θάνατό της. Γράφοντας το λήμμα μου για εκείνη, επιδίωξα να είμαι όσο το δυνατόν πιο δίκαιος, αντιμετωπίζοντάς τη με τον αναγκαίο και δίκαιο, στα μάτια μου, συνδυασμό συμπάθειας (ήταν μια μείζονα ιστορική προσωπικότητα, με πολλές αξιοθαύμαστες ιδιότητες) και αποστασιοποίησης (οι επικριτές της, εντός και εκτός του Συντηρητικού Κόμματος, είχαν συχνά ένα δίκιο, αν και όχι πάντοτε).

Καθώς δούλευα το λήμμα για το *ODNB*, ο εκδοτικός οίκος του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης αποφάσισε να το δημοσιεύσει και ως ξεχωριστό, ανεξάρτητο τόμο. Παρόλο που η εργασία μου για τη Θάτσερ είναι μία από τις μεγαλύτερες στο *Λεξικό*, ως ξεχωριστός τόμος αποτελεί ένα μάλλον συνοπτικό βιβλίο. Όπως έχουν παρατηρήσει πολλοί συγγραφείς, από τον Πασκάλ και μετά, το να γράφεις σύντομα κείμενα συνεπάγεται εξίσου πολλές προκλήσεις με το να γράφεις πιο μακροσκελή έργα, και έχοντας συγγράψει ιστορικές εργασίες και βιογραφίες και πιο μεγάλες και πιο σύντομες, γνωρίζω καλά πόσο διαφορετικές είναι αυτές οι προκλήσεις. Εξάλλου, ενώ η ιστορία και η βιογραφία θεωρούνται συχνά κοντινές και συγγενικές ενασχολήσεις, όποιος έχει δοκιμάσει να γράψει και τις δύο γνωρίζει επίσης ότι, από ορισμένες απόψεις, οι προσεγγίσεις και οι ευαισθησίες που απαιτούν δεν είναι διόλου κοινές. Στις σελίδες που ακολουθούν, έχω προσπαθήσει να δώσω την κατάλληλη προσοχή σε κάθε στάδιο της εντυπωσιακής σταδιοδρομίας της Θάτσερ και να είμαι όσο δίκαιος επιτρέπουν οι περιορισμοί του χώρου απέναντι σε πολλά ζητήματα με τα οποία ασχολήθηκε στον δημόσιο βίο της. Έχω επίσης επιδιώξει να

τοποθετήσω τη βιογραφία της μέσα στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο και να δω την πρωθυπουργία της υπό τη μακροπρόθεσμη σκοπιά που μας είναι πλέον διαθέσιμη, πάνω από ένα τέταρτο του αιώνα μετά την αποχώρησή της από την εξουσία. Αυτό το σύντομο βιβλίο, λοιπόν, δεν ισχυρίζεται ότι προκαταλαμβάνει ή προσφέρει τον «τελικό λογαριασμό» της Ημέρας της Κρίσεως, στην οποία η Θάτσερ προσέδιδε τόσο μεγάλη σπουδαιότητα, αλλά ευελπιστώ ότι αποτελεί μια ευανάγνωστη και αξιόπιστη εκδοχή της ζωής της για την εποχή μας.

Γράφοντας το αρχικό λήμμα του *ODNB* και ετοιμάζοντάς το για έκδοση ως ξεχωριστό τόμο, πρέπει πρώτα απ' όλους να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου στο Λεξικό, Philip Carter, Mark Curthoys και (ιδίως) Alex May, καθώς και την Jo Payne του Oxford University Press, όχι μόνο διότι με έπεισαν να αναλάβω το έργο, αλλά και για τη διαρκή τους βοήθεια, την αδιάκοπη συμμετοχή τους και την ενθαρρυντική υποστήριξη που μου προσέφεραν κατά τη διάρκεια της συγγραφής. Τρεις υποδειγματικοί Βρετανοί, οι Charles Moore, Stuart Proffitt και Peter Riddell, έκαναν λεπτομερή και διεισδυτικά σχόλια στα πρώτα προσχέδια του κειμένου, διορθώνοντας σφάλματα και βελτιώνοντας ιδιαίτερα το τελικό αποτέλεσμα. Τέσσερις καλοί Αμερικανοί φίλοι, οι Gary MacDowell, Emerson S. Moore, Dan και Michelle Waterman, μου θύμιζαν διαρκώς τη σημασία της υπερατλαντικής διάστασης και οπτικής. Έζησα το μεγαλύτερο μέρος της δεκαετίας του 1980 μαζί με τη Linda Colley και πολλά απ' όσα έγραψα εδώ έχουν επηρεαστεί από τις απόψεις της και έχουν διαμορφωθεί από τις αναμνήσεις της. Από την αρχή ως το τέλος αυτού του εγχειρήματος, επίσης, η τρομακτική και απαιτητική σκιά της κυρίας Θέρμαν δεν χάθηκε ποτέ. Τολμώ να ελπίζω ότι θα ενέκρινε το τελικό αποτέλεσμα και ότι ίσως θα αναγνώριζε αντικατοπτρισμούς του εαυτού της στις σελίδες που ακολουθούν.

David Cannadine

Πρίνστον, 13 Οκτωβρίου 2016

1

Γεννημένη για την πολιτική, 1925-1959

«Δεν γαλουχήθηκα με το αίσθημα του διχασμού
και της σύγκρουσης μεταξύ των τάξεων».
(Μάργκαρετ Θάτσερ, 1995)²

«[Η Μάργκαρετ] ξεχώριζε ανέκαθεν, διότι οι έφηβες
κοπέλες δεν ξέρουν πού πηγαίνουν. Εκείνη ήξερε».
(Σίρλεϊ Έλις, παιδική φίλη)³

Από το Γκράνθαμ στην Οξφόρδη

Η Μάργκαρετ Χίλντα Ρόμπερτς γεννήθηκε στον αριθμό 1 της οδού Νορθ Παρέιντ, στο Γκράνθαμ του Λίνκολνσιρ, στις 13 Οκτωβρίου 1925. Ήταν η μικρότερη κόρη του Άλφρεντ Ρόμπερτς και της συζύγου του, Μπίατρις Έθελ, το γένος Στίβενσον. Παρόλο που με την πρώτη ευκαιρία πήρε αποστάσεις από τη γενέτειρά της, και σπάνια ένιωθε νοσταλγία γι' αυτήν τα χρόνια της εξουσίας και της δόξας, το Γκράνθαμ ήταν πολύ σημαντικό στη ζωή και στην πνευματική αφύπνιση της γυναίκας που έγινε διάσημη σε όλη τη χώρα και πασίγνωστη σε όλο τον κόσμο ως «Κυρία Θάτσερ». Ευρισκόμενο στο βορειοανατολικό άκρο της κεντρικής Αγγλίας, το Γκράνθαμ ήταν μια επαρχιακή εμπορική πόλη, από την οποία περνούσε ο αυτοκινητόδρομος (A1) και η σιδηροδρομική γραμμή της ανατολικής ακτής (LNER), που συνέδεε το Λονδίνο με το Εδιμβούργο, διαθέτοντας πληθυσμό που διατηρούνταν σταθερός γύρω στις 20.000 καθ' όλη τη διάρκεια του Μεσοπολέμου. Δεν υπήρχε αξιοσημείωτη βαριά βιο-

μηχανία ούτε εργατική τάξη δομημένη γύρω από εργοστάσια και η τοπική πολιτική βασιζόταν κυρίως στη συναίνεση και όχι στην κομματική αντιπαράθεση – εκτός, όπως θυμόταν η Θάτσερ με απογοήτευση, από την περίπτωση του Κόμματος των Εργατικών. Οι ντόπιοι μεγαλόσχημοι ήταν οι Μπραουνλόου, οι οποίοι ζούσαν στο γειτονικό Μπέλτον Χάους, και ο πέμπτος Βαρόνος Μπραουνλόου ήταν δήμαρχος του Γκράνθαμ το 1925, τη χρονιά που γεννήθηκε η Μάργκαρετ. Η ανεργία δεν ήταν μεγάλη, όπως στις βιομηχανικές πόλεις και κωμοπόλεις του βορρά, ωστόσο το Γκράνθαμ δοκιμάστηκε εξίσου στα τέλη της δεκαετίας του 1920 και στις αρχές της δεκαετίας του 1930, ενώ γνώρισε και αυτό την οικονομική ανάκαμψη που επακολούθησε τα χρόνια αμέσως μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρά την εξαιρετική οδική και σιδηροδρομική σύνδεση με βορρά και νότο, οι μεγαλουπόλεις του Λονδίνου και του Εδιμβούργου βρίσκονταν πολύ μακριά, όχι μόνο γεωγραφικά, αλλά και πολιτισμικά και κοινωνικά.

Το μεσοπολεμικό Γκράνθαμ έμοιαζε με κλειστοφοβική λιμνούλα, όπου ο Άλφρεντ Ρόμπερτς είχε ήδη αρχίσει να εξελίσσεται σε «μεγάλο ψάρι» όταν γεννήθηκε η δεύτερη κόρη του (με την Μπίατρισ δεν απέκτησαν άλλα παιδιά). Ο πατέρας του είχε υπάρξει υποδηματοποιός από την κομητεία του Νορθάμπτονσιρ και από αυτόν ενδεχομένως να είχε κληρονομήσει τις διακριτικές φιλελεύθερες πολιτικές πεποιθήσεις του. Με την ασίγαστη αποφασιστικότητα του για αυτοβελτίωση και για προσφορά στους συμπολίτες του, ο πατέρας της Μάργκαρετ θα μπορούσε να έχει βγει κατευθείαν από τις σελίδες του βιβλίου *Αυτοβοήθεια* του Σάμιουελ Σμάιλς,* ενός βι-

---

* *Self-Help; with Illustrations of Character and Conduct*: Βιβλίο του Σμάιλς που εκδόθηκε το 1859 και άσκησε σημαντική επιρροή, αποτελώντας ένα από τα πιο δημοφιλή φιλελεύθερα αναγνώσματα του 19ου αιώνα. Κεντρικό του επιχείρημα είναι ότι η μόρφωση φέρνει κοινωνική κινητικότητα και ότι οι φτωχοί μπορούν να ανέβουν στην κοινωνική κλίμακα μέσω της σκληρής δουλειάς και της εκπαίδευσης. Ως πρωτοπουργός, η Μάργκαρετ Θάτσερ ήθελε να προσφέρεται δωρεάν το συγκεκριμένο βιβλίο σε όλους τους μαθητές.

βλίου που αργότερα έγινε περίπου φυλακτό για τη μικρότερη κόρη του. Είχε εγκαταλείψει το σχολείο στα δεκατρία, διότι, προερχόμενος από μεγάλη οικογένεια, έπρεπε να βιοποριστεί, και έτσι άρχισε να δουλεύει σε παντοπωλείο. Ήταν όμως αποφασισμένος να χαράξει τον δικό του δρόμο μέσα στον κόσμο, και αυτό το κατάφερε διαβάζοντας αδηφάγα και αναπτύσσοντας ενεργό δράση στην Εκκλησία των Μεθοδιστών. Μέχρι την εποχή που μετακόμισε στο Γκράνθαμ και παντρεύτηκε την Μπίατρις Στίβενσον, είχε αποταμιεύσει αρκετά χρήματα για να αγοράσει ένα κατάστημα στη Νορθ Παρέιντ, και λίγο πριν γεννηθεί η Μάργκαρετ άνοιξε και δεύτερο μαγαζί στην οδό Χαντινγκτάουερ Ρόουντ. Έχοντας αυτές τις βάσεις, ο Άλφρεντ Ρόμπερτς εντάχθηκε στην πολιτική ζωή της πόλης: ήταν κοσμικός ιεροκήρυκας στην Εκκλησία των Μεθοδιστών· έγινε ροταριανός και ειρηνοδίκης· υπηρέτησε ως ανεξάρτητος δημοτικός σύμβουλος· ήταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Σχολείου Θηλέων Κέστεβεν και Γκράνθαμ· και αργότερα έγινε σύμβουλος στην κομητεία και υπηρέτησε ως δήμαρχος του Γκράνθαμ το 1945-46.

Η Μάργκαρετ Ρόμπερτς γεννήθηκε στο επάνω πάτωμα του οικογενειακού καταστήματος και η ανατροφή της ήταν σπαρτιάτικη: δεν υπήρχε κήπος, η τουαλέτα ήταν στην αυλή και δεν υπήρχε ζεστό νερό. Οι γονείς της δεν ήταν πλούσιοι, παρόλο που η οικογενειακή επιχείρηση ευημερούσε. Ωστόσο, ο Άλφρεντ Ρόμπερτς σιχαινόταν κάθε είδους πολυτέλεια και μισούσε οτιδήποτε μύριζε τρυφηλότητα. Το οικογενειακό καθεστώς που είχε υπό την προεδρία του ήταν λιτό και πουριτανικό, μουντό και ψυχρό. Κάθε Κυριακή, η Μάργκαρετ και η αδελφή της, Μίριελ, πήγαιναν δύο φορές τουλάχιστον στη λειτουργία της Εκκλησίας των Μεθοδιστών της οδού Φίνκιν, όπου το κήρυγμα έκανε συνήθως ο πατέρας τους. Από μικρή ηλικία, τα κορίτσια έμαθαν τη σημασία της τάξης, της ακρίβειας και της προσοχής στις λεπτομέρειες. Σε εβδομαδιαία βάση, τις συνόδευαν στην τοπική βιβλιοθήκη, ούτως ώστε να δανειστούν βιβλία αυτοβελτίωσης.

DAVID CANNADINE
ΜΑΡΓΚΑΡΕΤ ΘΑΤΣΕΡ

Ελάχιστοι σύγχρονοι πολιτικοί έχουν αφήσει τόσο έντονο το πολιτικό τους αποτύπωμα όσο η Μάργκαρετ Ρόμπερτς, η κόρη ενός παντοπώλη από το Γκράνθαμ, που έγινε η πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου.

Όντας, ταυτόχρονα, η μακροβιότερη Βρετανίδα πρωθυπουργός του 20ού αιώνα, η Μάργκαρετ Θάτσερ έχει αποτελέσει αντικείμενο αμφισβήτησης, εξύβρισης αλλά και θαυμασμού. Ο ακαδημαϊκός και ιστορικός David Cannadine εξιστορεί την προσωπική ιστορία και την πολιτική σταδιοδρομία μιας άφοβης γυναίκας, που κατάφερε να αναδυθεί, να αντισταθεί και να λάμψει μέσα σε ένα συντηρητικό κονκλάβιο ανδρών παλαιάς κοπής, μιας γυναίκας που πρόλαβε να ερωτευτεί και να πάρει διαζύγιο από την ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης, μιας γυναίκας που –μπροστά στην απογοητευτική εικόνα του κόμματος των Τόρις εν έτει 2020– αποτελεί παράδειγμα σταθερότητας. Με χάρη, χιούμορ και ιστορικό βάθος, ο Cannadine αναλύει τον αντίκτυπο των επίμαχων πολιτικών της, την προσωπική της φήμη και την πολιτική της κληρονομιά.

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας είναι απαραίτητο ανάγνωσμα για οποιονδήποτε ενδιαφέρεται για τη ζωή και το έργο μίας εκ των σημαντικότερων και πιο αμφιλεγόμενων μορφών της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας, καθώς και για φοιτητές, πανεπιστημιακούς και ερευνητές στους τομείς της ιστορίας και πολιτικής.

ISBN 978-960-484-542-2

9 78 9604 845422

Κωδ. μηχ/σης 25.158

www.epbooks.gr